

PROGRAMA DE PROMOCIÓ DE LA TOLERÀNCIA ENTRE INFANTS I ADOLESCENTS. PROJECTE LUCY DE L'AJUNTAMENT DE BADIA DEL VALLÈS

1. Justificació	2
2. Esquema del programa	3
3. Accions que es desenvolupen en el marc del projecte de promoció de la tolerància	7

PROGRAMA DE PROMOCIÓ DE LA TOLERÀNCIA ENTRE INFANTS I ADOLESCENTS. PROJECTE LUCY DE L'AJUNTAMENT DE BADIA

És un programa que estableix un projecte pilot on és coordinen tots els projectes i accions educatives destinades a la promoció de la tolerància dins de la població.

1. Justificació

S'entén que una part fonamental de l'acció educativa és la que treballa els valors, especialment en una societat on els *antivalors* (violència, individualisme, egoïsme, materialisme, consumisme, intolerància, racisme, classisme, sexisme...) tenen una presència mediàtica, social i comercial pràcticament dominant.

Aquest programa intenta treballar l'educació en els valors amb una lògica que du dels valors més bàsics cap als que es van desprenent dels primers de manera natural, pràcticament com a corolaris.

Per això iniciem el treball des de la prevenció de la violència. Partim també del fet que a les escoles i als IES ja s'està iniciant un treball sobre competències socials, en el que es treballa la base de tot: **el coneixement de sí mateix**.

A partir d'aquest punt podem iniciar el treball en **l'empatia, el reconeixement de l'altre i el respecte per ell**.

Tot seguit es passa a treballar la dimensió col·lectiva dels valors: **respecte als altres** (com a *plural*: grup, ètnia, espai polític, gènere...); **democràcia-ciutadania** (implicació activa i respectuosa amb els *altres* en la gestió de la comunitat, consciència clara dels drets i deures del ser *ciutadà* –en la concepció francesa del terme–); solidaritat (reconeixement i consciència de la unitat de la raça humana i de l'imperatiu moral de donar suport a qualsevol persona que ho necessiti independentment d'on s'estigui); **democràcia global** (coneixement de que el món està construït sobre un sistema basat en el patiment d'una gran part de la humanitat i que tota solució passa per la globalització dels drets humans i la democràcia política i econòmica).

El treball sobre el gènere mereix una atenció especial, donat que a Badia es donen uns factors socioculturals que afavoreixen unes actituds sexistes generalitzades entre els adolescents i els joves. Aquest ambient és profundament negatiu per a la igualtat de gènere i provoca, entre altres coses, repercussions greus per a la salut física i mental de moltes noies.

Una part important important d'aquest treball es realitza amb metodologies força innovadores, com les experimentades en el projecte LUCY durant el 2001: expressió i improvisació teatral, expressió plàstica, joc, esport no competitiu. S'utilitza per tant un treball molt dirigit a l'emotivitat que després es pot treballar racionalment amb molta més facilitat.

2. Esquema del programa

PROMOCIÓ DE LA TOLERÀNCIA

El programa de promoció de la tolerància crea el marc en el qual es treballen els valors fonamentals que han de fundamentar les relacions entre les persones i les comunitats.

Prevenició de la violència i educació en el conflicte.

Programa per promoure l'adopció d'iniciatives de prevenició dels diversos tipus de violència en les que estan implicats joves i adolescents i l'ús d'estratègies de resolució de conflictes

El programa té tres projectes:

- ✓ *Lucy 3 (Prevenició de la violència entre iguals).*
- ✓ *Prevenició de la violència no dirigida als iguals,*
- ✓ *Com aprendre estratègies de comunicació positiva i de resolució de conflictes.*

Educació en la democràcia, els drets humans i per la pau.

Programa per promoure la ciutadania activa i els valors que sorgeixen de les filosofies de la pau i els drets humans.

El programa té dos projectes:

- 2121. Democràcia participativa
- 2122. Democràcia global i solidaritat

GÈNERE I VALORS

Programa de treball cap a la sensibilització vers la igualtat d'oportunitats de gènere en la franja adolescent i jove

3. Accions que es desenvolupen en el marc del projecte de promoció de la tolerància

El programa de promoció de la tolerància crea el marc en el qual es treballen els valors fonamentals que han de fundamentar les relacions entre les persones i les comunitats.

Tolerància és entesa no com una paraula comodí, sinó com un marc ben definit dins del qual podem situar totes aquelles actituds morals i socials que permeten avançar cap a una societat on cada persona pot desenvolupar plenament el seu projecte de vida, dins d'un entorn clarament tenyit per la presència d'uns valors positius.

Des d'aquesta perspectiva, *tolerància* no és un "deixar fer", sinó un compromís actiu i positiu envers un mateix i envers els altres.

L'educació per la pau, l'educació en els drets humans, l'educació en el conflicte, l'educació intercultural, la formació per la ciutadania, l'educació en la solidaritat i el desenvolupament s'integren en un tot comú intercomplementat que es complementa al seu torn amb el treball sobre competències personals i socials.

Prevenció de la violència i educació en el conflicte

Aquest programa reuneix les diverses actuacions i projectes proposats per prevenir el recurs a la violència com mètode de comunicació normal entre els infants, adolescents i joves de Badia del Vallès.

Per una part es treballa la violència entre iguals, la resta de manifestacions violentes i es donen recursos als educadors.

Els objectius del programa són:

- *Reduir la violència com a espai normalitzat de relació entre els joves de Badia*
- *Reduir al mínim els casos de bullying*
- *Promoure models de positius de relació*
- *Afavorir el coneixement d'estratègies alternatives de resolució de conflictes i d'expressió del malestar*
- *Implicar la comunitat en el treball de prevenció de la violència*
- *Millorar la formació dels educadors/es de tots els àmbits per tal de prevenir la violència*

Lucy 3

Projecte de prevenció de la violència entre iguals (bullying).

El LUCY 3 segueix i desenvolupa les línies iniciades en els anteriors LUCY i LUCY 2, amb la intenció de reduir al màxim el fenomen del bullying i fer de Badia una ciutat segura per als infants.

El LUCY ha desenvolupat una metodologia pròpia a partir de l'ús de l'expressió, bàsicament teatral –però també plàstica i a través del moviment i la paraula- i el joc. D'altra banda la dinàmica comunitària del projecte és metodològicament rellevant.

El LUCY ha desenvolupat també recursos de molta utilitat, com les obres de teatre "Me han quitado el sitio" i "I ara què?".

El LUCY té un treball científic associat de recerca, reforç i seguiment (en conveni amb una Universitat), i s'hi utilitzen uns elements de seguiment i avaluació molt complets creats a mida.

Per tots aquests aspectes el LUCY és un projecte pioner en el seu àmbit.

El projecte es desenvolupa a partir dels següents subprojectes i accions:

Subprojectes

- **Lucy primavera:**

- ✓ Segona edició d'aquest subprojecte que desenvolupa accions al carrer d'abril a juny (10 accions setmanals, 2 animadors) per a pre-adolescents en situació de risc.
- ✓ Des de l'ús del joc i l'expressió (jocs al carrer, vídeo, teatre, plàstica) es treballen aspectes bàsics de promoció de la tolerància.
- ✓ Els nois/es participants fan un producte final que es presentat públicament.
- ✓ D'altra banda, es treballa per a que aquests nois s'integrin en altres dinàmiques comunitàries (Casal de Joves, activitats...).

- **Lucy escola:**

- ✓ Subprojecte de suport al desenvolupament a primària del programa de prevenció del bullying (v.projecte, annex 1).
- ✓ El Lucy Escola es basa en la construcció d'un Pla Escolar de Prevenció del Bullying personalitzat a cadascun dels 4 centres de primària, a partir d'una jornada escolar de debat que treballarà les conclusions de l'estudi que s'està duent a terme actualment.
- ✓ El Pla Escolar té un nucli idèntic en totes les escoles i altres centres educatius (normativa bàsica) i després desenvolupa accions concretes: tallers d'expressió, espais de lliure expressió, xerrdes per a pares i mares, millora de la vigilància, reunions de classe...

- **Lucy secundària:**

- ✓ Aquest subprojecte es basa en la utilització de la metodologia desenvolupada en el projecte LUCY per treballar aspectes bàsics de l'educació en competències socials a ESO. Hi ha en marxa dues estratègies de treball:
  - realització d'accions puntuals utilitzant la metodologia LUCY, (obres de teatre, tallers, dinàmiques, jocs), per tal de reforçar el desenvolupament de programes de competències socials actualment en marxa o de respondre a situacions conflictives.
Les dues obres que es proposen són:
    - **"Me han robado el sitio"**: representació d'aquesta obra (creada per infants de Badia), primer per part dels monitors, després per part dels nois/noies. Filmació en vídeo de l'obra i treball posterior amb els alumnes i el professor sobre la filmació i l'experiència viscuda.
Dirigida als alumnes de 1er i 2on.
Temps necessari: dues sessions de 1 hora.
    - **"I ara què"**: es tracta de la mateixa estructura que l'obra anterior, però dirigida a alumnes més grans (3r i 4t).
  - Desenvolupament de tallers LUCY als grups d'UAC, a través o no del projecte ONLINE. A partir de l'expressió i el joc es treballen els aspectes bàsics d'empatia, autoestima, capacitat de comunicació no

violenta i respecte als altres, acabant en un producte final que és mostrat als altres companys. Aquests tallers són trimestrals i es realitzen dues hores per setmana. Per garantir la seva optimització, es recomana que es pugui treballar en connexió amb altres nois/es no de l'UAC, per tal de poder comptar amb una certa diversitat de models.

- **Lucy comunitari**

- ✓ Desplegament de la xarxa i dels pactes subscrits document conjunt de Badia contra el bullying (v. Annex 2) realitzat durant el curs passat per tal d'establir unes línies i uns compromisos comuns a tots els actors educatius i socials locals en la lluita contra el bullying. Les activitats que aniran lligades a aquest treball seran:
  - Aprovació del document sobre el bullying.
  - Creació de l'observatori del bullying.
  - Creació de la plana web local lligada a la internacional.
  - Activitat de formació per als pediatres i personal social de l'ABS.

- **Lucy formació**

- ✓ Es realitzaran durant el present curs al menys dues accions formatives (dissabte matí) per als monitors/es del Centre Obert, Foc Nou, esport, menjador...). D'altra banda es donarà suport continuat als monitors en les accions de prevenció de la violència.

Projecte de prevenció de la violència no dirigida als iguals.

Subprojectes

- **Esport no violent:**

- ✓ Aquest subprojecte pretén incidir en el camp de l'esport, un dels espais on s'utilitzen més sovint elements violents en la comunicació i el plantejament de les activitats, i on es fa més clarament un traspàs d'antivalors.

Aquest curs es treballarà en tres línies:

- Realització d'una campanya per l'esport no violent (amb tríptic, activitats a les jornades esportives, treball de sensibilització amb els clubs)
- Popularització de l'esport no competitiu i d'esports lúdics alternatius.
- Realització d'una sessió de sensibilització-formació amb els monitors esportius i els professors de gimnàstica, durant el primer trimestre.

Prevenició de l'ús de la simbologia feixista:

- ✓ Aquest projecte recull activitats de coneixement de la realitat històrica i present del feixisme i de la significació real del que s'amaga rera l'ús de la simbologia feixista.

- **Xerrada a l'IES d'un representant de l'Amical de Mattheussen.**
La xerrada es complementaria amb un debat i, en cas d'estar disponible, podria exposar-se l'exposició de l'Amical sobre els catalans als camps nazis.
- ***Dinàmiques i activitats puntuals sobre tolerància i racisme partir del programa de prevenició de la intolerància de María José Díaz Aguado. Aquestes activitats poden ser dinàmiques, jocs de rol, exercicis, vídeo-fòrums, que treballen diversos aspectes de la tolerància de manera efectiva.***
- **Treball sobre la simbologia i la identitat** de grup entre els alumnes. Taller que pot ajudar els joves a adonar-se què hi ha darrera els símbols que s'utilitzen i les identitats col·lectives que agafen, i com fins cert punt poden ser manipulats a través d'elles.
- **Proposta de projecte anual per a alumnes de 1r de Batxillerat per als curs 2003-2004: la segona guerra mundial a Polònia**
Els nois i noies implicats participarien en un intercanvi amb joves polonesos. El projecte crearia un producte final (exposició, xerrada, vídeo) que seria presentat a la resta d'alumnes de secundària del municipi i que, en provenir d'iguals, tindria una força comunicativa important.
Hi hauria un monitor pel seguiment de l'activitat i la implementació de l'intercanvi, que es farà en conveni amb una associació especialitzada en treball internacional.
- **Proposta de projecte anual per a alumnes de 1r de Batxillerat: la immigració**, ja possible durant el curs 2002-2003. Amb per exemple, 10 tallers durant el curs amb continguts vivencials (vivències de coneguts que han immigrat, activitats conjuntes amb nois marroquins, valorització de la cultura gitana).

El producte final pot ser variable (exposició, revista, vídeo) i ha d'arribar a la resta d'estudiants del municipi, segons el mateix principi d'educació entre iguals del projecte anterior.

Els joves també organitzaran una festa intercultural al Casal de Joves, que serà una de les activitats trimestrals de solidaritat de la programació al Casal.

Es facilitarien els recursos i contactes necessaris per muntar el projecte, així com el suport de l'animador de joves en tot el procés.

Accions

- **Prevenició del vandalisme:** activitats per reduir el vandalisme adolescent contra el mobiliari urbà i escolar. Les idees centrals estratègia passaria per promoure la valoració de l'escola per part dels nois/es, a través del fer-se seu l'espai i la corresponsabilitat en com es vol l'escola ("com vull la meua escola"). D'altra banda s'ha de sensibilitzar en els danys del vandalisme i treballar el concepte i la pràctica de la reparació.

Com estratègia es proposa treballar en accions de sensibilització del professorat pel que fa a les idees ressenyades. D'altra banda, la promoció de projectes artístics dels propis alumnes sobre els centres és també un nucli d'accions interessant a fer i pot plantejar-se a mig termini.

- **Xerrada amb un expert** amb i els directors/es dels centres per tal de promoure estratègies per reduir el vandalisme i augmentar la valoració dels alumnes per llurs centres.
- **Estudi de la transmissió i creació de les conductes agressives entre els infants i els adolescents de Badia:** estudi de dos anys a realitzar per un estudiant d'antropologia de l'UAB.

Com aprendre estratègies de comunicació positiva i de resolució de conflictes?

Projecte de promoció i recolzament de les estratègies de resolució de conflictes.

Subprojectes:

- **Recolzament i assessorament a les iniciatives de resolució de conflictes als centres:** suport a les iniciatives de resolució de conflictes que s'iniciïn als centres de primària i secundària:
  - Taller de mediació a l'IES BdV.
  - Propostes de formació i material per als centres.
- **Projecte Kosovo:** trobada quadrilateral amb joves serbo-kosovars, kosovars, britànics i catalans a Badia de del Vallès. La trobada es basarà en la metodologia de treball amb joves en àrees de conflicte i crearà uns productes (mini-obra de teatre, tallers gràfics...) sobre la possibilitat real de treballar els conflictes pacíficament per greus que siguin. Aquest projecte podrà treballar-se amb les escoles i els IES, com una molt bona oportunitat d'estudi d'una situació històrica i també com exemple d'educació per la pau

Educació en la democràcia, els drets humans i per la pau

Promoció de la democràcia participativa i la ciutadania

Programa de treball per a la promoció i la implicació activa dels joves en tots els seus espais col·lectius

Accions:

- **Suport al Consell de Joves**
- **Visites** guiades a l'Ajuntament
- **Promoció de la democràcia participativa** i les iniciatives dels alumnes als centres. Suport als delegats i la seva organització col·lectiva, a través del PIJ dels IES i de l'acció de l'animador de joves.
- **Consell d'infants:** promoció de la creació del CI com espai d'aprenentatge de la participació democràtica.
- **Video dels skaters:** filmació i edició del vídeo amb tot el procés de democràcia participativa i utilització a les escoles..

Solidaritat i democràcia global:

Programa de promoció del valor solidaritat i de coneixement de la situació real al planeta causada per la colonització i l'aplicació a gran escala de les polítiques neoliberals.

Accions:

- Activitats de promoció del valor solidaritat i de coneixement de la realitat del món globalitzat; treball conjunt amb el Caracol Maya i altres entitats de cooperació-sensibilització
  - Tallers sobre l'11-S
  - Tallers sobre Sèrbia i palestina
  - Materials sobre educació per a la pau a les escoles
  - Activitats trimestrals sobre solidaritat al Casal amb dimensió comunitària (escola, IES, adults).

Gènere i valors

Programa de treball cap a la sensibilització vers la igualtat d'oportunitats de gènere en la franja adolescent i jove.

Accions:

- **Formació i sensibilització (donar eines) als monitors/es** de lleure/esport/menjadors per treballar, i fer-ho correctament, el tema de gènere cap a la coeducació i la igualtat d'oportunitats.
- **Casal de Joves:** planificació de més activitats més femenines; introducció d'un dia "D" (de dona) setmanal a l'Estiu Jove; treballar habitualment els temes de gènere al Casal des de l'acció educativa

dels animadors; introduir activitats específiques de gènere a la Setmana del condó; fer una festa drag-queens i dones; promoció de l'esport femení i mixt.

- **Sensibilització:** realització d'activitats de sensibilització-provocació.
Accions:
  - "Gimkama del dia D" –al voltant del 8/3). Es tractaria d'una gimkama als IES sobre habilitats domèstiques (rentadora, fer el llit, posar una bombeta, planxar, fregar-escombrar, plegar roba, fer una truita, muntar un moble, alguna cosa del cotxe). Els nois tindrien 15 dies per practicar a casa.
  - Programa de gènere i imatge a través de pel·lícules, segons el programa de Paz Viguer i Pepa Blasco.
- **Gènere i salut:** introducció d'activitats de gènere i salut dins del programes de salut més generals: setmana del condó, activitats de salut als IES dirigides a les noies (PAD).